

Fredag 5. november 1993 **Aftenposten**

104876

# Klar front

**E**tterhvert som krigsårenes kamp på liv og død rykker bakover i tiden, er det menneskelig forståelig – og ofte riktig – at et forsonings slør får legge seg over historiens dype arr. I forlengelsen av en slik utvikling vil norske frontkjemperne og deres pårørende reise et minnesmerke i Finland. Det skal stå ferdig til sommeren, nær Rovaniemi, ved siden av en tysk krigskirkegård og på grunn som leies av den finske skogforvaltningen.

Et slikt minnesmerke krever klare linjer. Vi må skille skarpt mellom menneskers behov for å minnes pårørende og venner, og politikkenes krav om at frontkjemperne innordnes som en gruppe som valgte feil og som sviktet sin stat og sin nasjon i en skjebnetid. Et minnesmerke i Lappland må ikke bli noe skritt mot en eller annen form for politisk rehabilitering. Det kan bare ha mening som uttrykk for innsikt og ydmykhet hos nordmenn som kjempet skulder ved skulder også med dem som okkuperte Norge.

Derfor er det viktig at det offisielle Finland, anført av de militære, behandler minnesmerket som en rent privat sak. Finnene bør innse at frivillige fra det nøytrale Norge under vinterkrigen 1939–40 stiller i en helt annen kategori enn de frontkjemperne som Quisling og Hitler senere sendte til den finske fortsettelseskriegen.

Historikerne gransker nå frontkjemperne med prisverdig frihet overfor gamle tanker. Hele skalaen av menneskelig lyte og styrke avdekkes: kynisme og dumhet, idealisme og heltemot, tvilrådighet og stivsinnet. Bildet får interessante nyanter. Men dette kan aldri røkke ved det som er avgjørende: at norske frontkjemperne sto på gal side av en klar front.